

ničke kulture, novinarstva, sporta i planinarstva, ali i poznatima imenima kao što su Ivan Kukuljević-Sakcinski, Krešimir Filić, Leopold Payer, Franjo Zdelar, Juraj Habelić. O tim temama pišu: Tonko Maroević, Joža Skok, Sanja Cvetnić, Marijan Kraš, Marijan Varjačić, Stjepan Hranjec, Klaudija Đuran Zvonko Kusić, Ernest Fišer, Ivana Skuhala, Snježana Paušek-Baždar i Nenad Trinajstić, Siniša Horvat, Drago Labaš, Zlatko Pap i drugi. Naravno, nije moguće sve pobrojiti ali pridodajemo jedan esejistički proseed akademika Tonka Maroevića u uvodnoj besjedi uz tematsku cjelinu kultura:

“Ali Varaždin kakav najbolje poznajem formirali su povjesničari umjetnosti i slikari. Što bismo uopće znali o tom gradu bez upornih arhivskih istraživanja i rekognosciranja na terenu Ivana Kukuljevića Sakcinskoga, Gjüre Szaba, Anđele Horvat, Krešimira Filića, Mire Ilijanić i Ivy Lentić-Kugli. U njihovim studijama i knjigama sačuvana je ideja urbaniteta i naglašena vrijednost impresivnoga povijesnog nasljeđa.”

Nema nikakve sumnje da je, uz brojne druge značajne aktivnosti kojima su grad Varaždin i Varaždinska županija obilježili jedan veliki datum svoje povijesti, tiskanje zbornika i organizacija znanstvenog skupa izniman je i trajan doprinos ovoj obljetnici.

Eduard Vargović

Milivoj Dretar, *Židovi u ludbreškom kraju: povijesno – demografski prilozi*, Zagreb: Pučko otvoreno učilište D. Novak, 2010., 129 stranica

Krajem prošle 2010. javnosti je predstavljena knjiga *Židovi u ludbreškom kraju, povijesno – demografski prilozi* profesora povijesti i geografije, ludbrežanina, Milivoja Dretara. Knjiga, koja je rezultat višegodišnjeg istraživanja u arhivskim ustanovama (Hrvatski državni arhiv u Zagrebu, Državni arhiv u Varaždinu i dr.) te u više muzejskih ustanova (Gradski muzej u Varaždinu, Muzej grada Koprivnice i dr.), govori o do naših dana gotovo neistraživanoj temi života male židovske zajednice koja je živjela u Ludbregu. O temi židovske zajednice u Ludbregu do objave ove knjige postojala su dva članka, oba objavljena u Podravskom zborniku i to članak Marije Winter, učiteljice iz Ludbrega, pod nazivom “Tragedija ludbreških židova iz 1986. Godine” i članak samog autora knjige pod nazivom “Povijest ludbreške židovske zajednice” objavljen 2004. godine.

Autor u knjizi smješta povijest ludbreške židovske zajednice u kontekst povijesti naseljavanja Židova u naše krajeve. U svojem istraživanju posebno se zaustavlja na prostornom okviru koji je zauzimao nekadašnji kotar Ludbreg,

a danas su to sam grad Ludbreg i općine: Donji Martijanec, Mali Bukovec, Sveti Đurđ, Veliki Bukovec i Rasinja. Iako podataka o naseljavanju Židova na opisanom području ima i ranije, Matične knjige Židova područja Ludbreg počinju sa 1851. godinom, a popisom stanovništva iz 1857. godine popisano je oko osamdesetak Židova u Ludbregu i okolnim selima. Samostalna Židovska općina osnovana je u Ludbregu osamostaljenjem od koprivničke osamdesetih godina 19. stoljeća kada se kupuje zemljište za sinagogu (1881.) te se dovodi prvi samostalni rabin 1885. godine. Upravo taj vremenski period od sredine 19. stoljeća pa do kraja Drugog svjetskog rata je i period na koji se navedena knjiga osvrće svojim najvećim dijelom.

Uz navode brojnih dokumenata koji svjedoče o židovskoj zajednici u Ludbregu, autor navodi i učešće Židova u gospodarskom životu ondašnjeg Ludbrega, a posebno se bavi i svakodnevnim životom pripadnika židovske zajednice. Tekst navodi i brojna imena pripadnika ludbreške židovske zajednice, opise njihovih obitelji tako da uz mnoštvo sačuvanih i objavljenih fotografija možemo dobiti uvid u jednu doduše malu, ali za povijest ludbreškog kraja, vrlo važnu zajednicu što je autorovim istraživanjima pokazano i prezentirano u ovoj knjizi.

Poseban naglasak je stavljen na razdoblje Drugog svjetskog rata kada je gotovo nestala ludbreška židovska zajednica. Sinagoga je konfiscirana 1942. od Nezavisne Države Hrvatske, te gotovo uništena za vrijeme Drugog svjetskog rata, a kako 1945. gotovo nije bilo preživjelih članova Židovske općine. ona je tada i ugašena. Upravo u opisima stradanja Židova za vrijeme Drugog svjetskog rata nalazi se još jedna vrijednost ove knjige jer uz već ranije spomenute izvore i citiranu literaturu, autor donosi nekoliko autentičnih svjedočenja preživjelih. Upotreba autentičnih iskaza tzv. oral history daje posebnu vrijednost i težinu navedenoj knjizi.

Branimir Šurbek

DRUŠTVO POVJESNIČARA GRADA VARAŽDINA
I VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

UDK 94(497.5-37Varaždin)
ISSN 1848-0837

**HISTORIA VARASDIENSIS
ČASOPIS ZA VARAŽDINSKU
POVJESNICU**

1

VARAŽDIN, 2011.

Nakladnik / *Publisher*

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije

Za nakladnika / *For the Publisher*

Spomenka Težak

Uredništvo / *Editor's board*

Rajko Guščić, prof. (Varaždin)	Magdalena Lončarić, prof. (Varaždin)
dr. sc. Vladimir Huzjan (Varaždin)	MSc Ivan Obadić (Zagreb)
mr. sc. Suzana Jagić (Ivanec)	Spomenka Težak, prof. (Varaždin)
Ivančica Jež, prof. (Ludbreg)	dr. sc. Hrvoje Petrić (Zagreb)
mr. sc. Siniša Krznar (Zagreb)	Kruno Sudec (Varaždin)

Kontakti Uredništva / *Editor's office*

Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762;
e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com

Glavni i odgovorni urednici / *Editors in Chief*

dr. sc. Hrvoje Petrić, MSc Ivan Obadić

Savjet časopisa / *Journal's council board*

dr. sc. Juraj Belaj (Zagreb), dr. sc. Neven Budak (Zagreb), dr. sc. Dragutin Feletar (Koprivnica), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin), PhD Zoltán Gózszy (Pečuh), dr. sc. Željko Holjevac (Zagreb), Siniša Horvat, prof. (Varaždin), dr. sc. Andrej Hozjan (Maribor), Damir Hrelja, prof. (Varaždin), dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević (Zagreb), Miroslav Klemm, prof. (Varaždin), dr. sc. Nevenka Krklec (Varaždin), dr. sc. Mirjana Matijević-Sokol (Zagreb), dr. sc. Janko Pavetić (Varaždin), prof. emeritus Franjo Ruža (Varaždin), akademik Franjo Šanjek (Zagreb), Marina Šimek, prof. (Varaždin), mr. sc. Eduard Vargović (Varaždin), PhD Leopold Toifl (Graz)

Grafički urednik / *Graphic editor*

Kruno Sudec

Naklada / *Copies*

300

Priprema i tisak / *Layout and Print*

Tiskara Zelina d. d. - Sv. Ivan Zelina

Časopis izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Časopis se objavljuje novčanom potporom Grada Varaždina, Varaždinske županije, Vindije d. d. i Bernarde Nova d. o. o.

Korice: Kartuša sa Sotterova atlasa iz 18. st. koji se čuva u Državnom arhivu u Varaždinu

Autor i oblikovanje korica: Kruno Sudec

Konačno oblikovanje i priprema korica za tisak: Studio Fotak